

DIREKTIVA SVETA 2014/87/EURATOM**z dne 8. julija 2014****o spremembi Direktive 2009/71/Euratom o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo ter zlasti členov 31 in 32 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije, pripravljenega po prejetju mnenja skupine oseb, ki jih je izmed znanstvenih strokovnjakov držav članic imenoval Znanstveno-tehnični odbor,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva Sveta 2013/59/Euratom ⁽³⁾ določa enotne temeljne varnostne standarde za varstvo zdravja posameznikov, deležnih poklicne izpostavljenosti, izpostavljenosti prebivalstva in izpostavljenosti v zdravstvu, pred nevarnostmi ionizirajočega sevanja.
- (2) Direktiva Sveta 2009/71/Euratom ⁽⁴⁾ državam članicam nalaga obveznost, da vzpostavijo in vzdržujejo nacionalni okvir za jedrsko varnost. Navedena direktiva upošteva določbe glavnih mednarodnih instrumentov na področju jedrske varnosti, in sicer Konvencije o jedrski varnosti ⁽⁵⁾, poleg tega pa tudi Varnostnih temeljev ⁽⁶⁾ Mednarodne agencije za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: IAEA).
- (3) Direktiva Sveta 2011/70/Euratom ⁽⁷⁾ državam članicam nalaga obveznost, da vzpostavijo in vzdržujejo nacionalni okvir za ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki.
- (4) Svet je v sklepih z dne 8. maja 2007 o jedrski varnosti ter varnem ravnanju z izrabljenim jedrskim gorivom in radioaktivnimi odpadki poudaril, da je „jedska varnost nacionalna odgovornost, ki se, kjer je ustrezno, izvaja v okviru EU. O varnostnih ukrepih in nadzoru jedrskih objektov še naprej odločajo izključno upravljavci in nacionalni organi“.
- (5) Jedrska nesreča v Fukušimi na Japonskem leta 2011 je po vsem svetu pozornost ponovno usmerila v ukrepe, ki so potrebni za čim večje zmanjšanje tveganj in zagotovitev najtrdnjše ravni jedrske varnosti. Na podlagi sklepov Evropskega sveta z dne 24. in 25. marca 2011 so pristojni nacionalni regulativni organi skupaj s Komisijo v okviru skupine evropskih regulatorjev za jedrsko varnost (ENSREG), ki jo je ustanovila Komisija s Sklepom 2007/530/Euratom ⁽⁸⁾, celovito ocenili tveganja in varnost jedrskih elektrarn (v nadaljnjem besedilu: izredni varnostni pregledi). Pri tem ocenjevanju je bilo ugotovljenih več možnosti za izboljšave, ki bi jih lahko sodelujoče države uporabile v pristopih k jedrski varnosti in v sektorski praksi.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 2. aprila 2014 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 341, 21.11.2013, str. 92.

⁽³⁾ Direktiva Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 13, 17.1.2014, str. 1).

⁽⁴⁾ Direktiva Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za jedrsko varnost jedrskih objektov (UL L 172, 2.7.2009, str. 18).

⁽⁵⁾ Sklep Komisije 1999/819/Euratom z dne 16. novembra 1999 o pristopu Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) h Konvenciji o jedrski varnosti iz leta 1994 (UL L 318, 11.12.1999, str. 20).

⁽⁶⁾ Varnostni temelji IAEA: Temeljna varnostna načela, varnostni standardi IAEA, serija št. SF-1 (2006).

⁽⁷⁾ Direktiva Sveta 2011/70/Euratom z dne 19. julija 2011 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za odgovorno in varno ravnanje z izrabljenim gorivom in radioaktivnimi odpadki (UL L 199, 2.8.2011, str. 48).

⁽⁸⁾ Sklep Komisije 2007/530/Euratom z dne 17. julija 2007 o ustanovitvi evropske skupine na visoki ravni za jedrsko varnost in ravnanje z jedrskimi odpadki (UL L 195, 27.7.2007, str. 44).

Evropski svet je Komisijo tudi pozval, da po potrebi pregleda obstoječi pravni in regulativni okvir za varnost jedrskih objektov in predlaga morebitne potrebne izboljšave. Evropski svet je prav tako poudaril, da bi morali v Uniji izvajati in nenehno izboljševati najvišje standarde jedrske varnosti.

- (6) Temeljna zahteva regulativnega okvira jedrske varnosti Skupnosti je močen pristojni regulativni organ z dejansko neodvisnostjo odločanja. Za zagotovitev visoke ravni jedrske varnosti je izredno pomembno, da je pristojni regulativni organ zmožen pooblastila izvajati nepristransko, pregledno in da na njegove odločitve o regulativnih zadevah ni mogoče neupravičeno vplivati. Regulativne odločitve in njihovo uveljavljanje na področju jedrske varnosti bi morale temeljiti na objektivnih tehničnih preudarkih v zvezi z varnostjo, na katere ne bi smelo biti nikakršnih neupravičenih zunanjih vplivov, ki bi lahko ogrozili varnost, na primer vplivov zaradi spremembe političnih, gospodarskih ali družbenih razmer.

Določbe Direktive 2009/71/Euratom o funkcijski ločitvi pristojnih regulativnih organov bi morale biti poostrene, da bi zagotovile dejansko neodvisnost regulativnih organov pred neupravičenimi vplivi na odločanje o regulativnih zadevah ter da bi ti organi imeli na voljo ustrezna sredstva in pristojnosti za ustrezno opravljanje dodeljenih nalog. Regulativni organi bi morali imeti predvsem zadostna pravna pooblastila, zadostno osebje in zadostna finančna sredstva za pravilno izpolnjevanje dodeljenih pristojnosti.

Vendar te poostrene zahteve ne bi smele posegati v tesno sodelovanje z drugimi ustreznimi nacionalnimi organi ali v splošne smernice politike, ki jih določijo države članice.

- (7) Pri regulativnem postopku odločanja bi se bilo treba opirati tudi na usposobljenost in strokovno znanje, ki ga lahko ponudijo organizacije za tehnično podporo. Podlaga tega strokovnega znanja bi morala biti najsodobnejša znanstvena in tehnična spoznanja, kar vključuje operativne izkušnje in varnostne raziskave, upravljanje znanja in ustreznih tehničnih viri.
- (8) V skladu z delom 1 Splošnih varnostnih zahtev IAEA bi bilo treba spoštovati tako vlogo držav članic pri določanju okvira za jedrsko varnost kot vlogo regulatorja pri izvajanju tega okvira.
- (9) Glede na posebnosti jedrske panoge in omejeno razpoložljivost osebja z zahtevanim strokovnim znanjem in sposobnostmi, zaradi česar lahko osebje z izvršilno odgovornostjo krožijo med jedrsko panogo in regulativnimi organi, bi bilo treba posebno pozornost nameniti preprečevanju nasprotja interesov. Poleg tega bi bilo treba vzpostaviti ureditve, da ni nasprotja interesov v organizacijah, ki pristojnim regulativnim organom svetujejo ali jim zagotavljajo storitve.
- (10) Posledice jedrske nesreče lahko prizadenejo tudi območja zunaj nacionalnih meja, zato bi bilo treba spodbujati tesno sodelovanje, usklajevanje in izmenjavo informacij med pristojnimi regulativnimi organi držav članic v bližini jedrskih objektov, ne glede na to, ali v teh državah članicah obratujejo jedrski objekti ali ne. Pri tem bi morale države članice zagotoviti ustrezne ureditve, da olajšajo takšno sodelovanje pri zadevah v zvezi z jedrsko varnostjo s čezmejnimi vplivi.
- (11) Zaradi pridobivanja ustreznih sposobnosti ter doseganje in ohranjanje ustrezne ravni usposobljenosti bi morale vse udeležene strani zagotoviti nenehno usposabljanje celotnega osebja, odgovornega za jedrsko varnost jedrskih objektov ter ureditve za pripravljenost in odzivanje na izredne dogodke na lokaciji objekta. To se lahko doseže z vzpostavitvijo programov usposabljanja in načrtov usposabljanja, postopkov za redno pregledovanje in posodabljanje programov usposabljanja, kakor tudi z ustreznimi proračunskimi določbami za usposabljanje.
- (12) Drugo ključno spoznanje, pridobljeno z jedrsko nesrečo v Fukušimi, je, da bi bilo treba izboljšati preglednost na področju jedrske varnosti. Preglednost je tudi pomembno sredstvo za spodbujanje neodvisnosti pri odločanju o regulativnih zadevah. Zato bi morale veljavne določbe Direktive 2009/71/Euratom glede informacij za prebivalstvo natančneje določati, katere vrste informacij bi bilo treba navesti. Poleg tega bi morale imeti prebivalstvo možnost, da v skladu z nacionalnim okvirom za jedrsko varnost in ob upoštevanju različnih nacionalnih sistemov sodeluje pri ustreznih fazah postopka odločanja v zvezi z jedrskimi objekti. O izdaji dovoljenj še naprej odločajo nacionalni pristojni organi.

- (13) Zahteve te direktive glede preglednosti dopolnjujejo zahteve iz obstoječe Euratomove zakonodaje. Odločba Sveta 87/600/Euratom ⁽¹⁾ državam članicam nalaga, da v primeru radiološkega izrednega dogodka na njihovem ozemlju obvestijo Komisijo in druge države članice ter jim zagotovijo informacije, medtem ko Direktiva 2013/59 Euratom vsebuje zahteve, da morajo države članice v primeru radiološkega izrednega dogodka obveščati prebivalstvo o ukrepih zdravstvenega varstva, ki jih bodo uporabile, in o pravilih ravnanja ter v rednih presledkih zagotavljati posodobljene informacije prebivalstvu, za katerega je verjetno, da bo v primeru takšnega izrednega dogodka prizadeto.
- (14) Pogodbenice Konvencije o jedrski varnosti so na njihovem šestem pregledovalnem zasedanju potrdile zavezanost ugotovitvam drugega izrednega zasedanja, ki je bila sklicana po nesreči v Fukušimi. Zlasti so poudarile, da bi morale biti jedrske elektrarne zasnovane, zgrajene in upravljane tako, da bi bil cilj izogibanje nesrečam in bi se ob morebitni nesreči ublažile njene posledice ter preprečila kontaminacija zunaj objekta, regulativni organi pa bi morali zagotoviti, da se na podlagi izvedbe teh ciljev načrtujejo in izvedejo ustrezne varnostne izboljšave obstoječih obratov.
- (15) Zaradi upoštevanja tehničnega napredka, ki je bil dosežen preko predpisov IAEA in Združenja zahodnoevropskih upravnih organov za jedrsko varnost (v nadaljnjem besedilu: WENRA), in izkušenj, pridobljenih ob izrednih varnostnih pregledih in preiskavi jedrske nesreče v Fukušimi, bi bilo treba Direktivo 2009/71/Euratom spremeniti tako, da bi vključevala najpomembnejši cilj Skupnosti na področju jedrske varnosti, ki obsega vse stopnje življenjske dobe jedrskih objektov (izbiro lokacije, projektiranje, gradnjo, prevzem v obratovanje, obratovanje in razgradnjo). Zlasti ta cilj nalaga bistveno izboljšanje varnosti pri načrtovanju novih reaktorjev, pri katerem bi bilo treba uporabljati naj sodobnejše znanje in tehnologijo ter upoštevati najnovejše mednarodne varnostne zahteve.
- (16) Navedeni cilj bi bilo treba doseči zlasti z ocenjevanjem jedrske varnosti, kar spada v področje uporabe te direktive. Ocenjevanje bi morali izvesti imetniki dovoljenj, ki bi jih nadzoroval pristojni nacionalni regulativni organ, ugotovitve pa bi se lahko uporabile za oceno tveganja večje nesreče, kot je zajeta z Direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾, pod pogojem, da so izpolnjene zahteve te direktive.
- (17) Za varnost jedrskih objektov je ključen koncept obrambe v globino, ki je podlaga za uresničevanje najpomembnejših ciljev jedrske varnosti. Uporaba načel obrambe v globino, kot jih priznavajo mednarodni standardi in smernice ter WENRA, zagotavlja, da dejavnosti, povezane z varnostjo, urejajo med seboj neodvisne ravni določb, kolikor je to razumno dosegljivo, tako da bi bila morebitna okvara odkrita, odpravljena ali izravnana z ustreznimi ukrepi. Učinkovitost vsake ravni neodvisnih določb je bistveni pogoj obrambe v globino, ki preprečujejo nesreče in blažijo njihove morebitne posledice. Obrambo v globino na splošno sestavlja pet stopenj. Če ena stopnja spodleti, se uporabi naslednja. Cilj prve stopnje varstva je preprečevanje neobičajnega obratovanja in odpovedi sistemov. Če prva stopnja odpove, se za nadzor neobičajnega obratovanja ali odkrivanje odpovedi uporabi druga raven varstva. Če odpove druga raven, se na tretji ravni z aktiviranjem posebnih varnostnih sistemov in drugih varnostnih elementov zagotovi nadaljnje izvajanje varnostnih funkcij. Če odpove tretja raven, se na četrti ravni v okviru obvladovanja nesreč omeji njen potek, pri čimer se z izpusti radioaktivnih snovi v okolje preprečijo ali ublažijo posledice hude nesreče. Zadnji cilj (peta stopnja varstva) je z odzivanjem na izredne dogodke zunaj objekta ublažiti radiološke posledice večjih izpustov radioaktivnih snovi v okolje.
- (18) Poleg obrambe v globino je bistveni dejavnik za doseganje visoke ravni jedrske varnosti tudi učinkovita kultura jedrske varnosti in njeno stalno izboljševanje. Učinkovita kultura jedrske varnosti se kaže zlasti v tem, da so osebje in uprava v organizaciji na vseh ravneh zavezani jedrski varnosti in njenemu nenehnemu izboljševanju, da se osebje na vseh ravneh spodbuja k preverjanju izvajanja ustreznih varnostnih načel in praks za nenehno izboljševanje jedrske varnosti, da lahko osebje pravočasno opozori na varnostne vidike, da se opredelijo spoznanja, pridobljena na podlagi operativnih izkušenj, ter da se sistematično poroča o morebitnih odstopanjih od običajnega obratovanja ali ureditev, pomembnih za obvladovanje nesreč, ki lahko potencialno vplivajo na jedrsko varnost. Med pomembnimi dejavniki, ki prispevajo k vzpostavitvi trdne kulture jedrske varnosti, so zlasti učinkoviti sistemi upravljanja, ustrezno izobraževanje in usposabljanje ter ureditve, ki imetniku dovoljenja omogočajo ugotavljanje, ocenjevanje in dokumentiranje operativnih izkušenj, pomembnih za notranjo in zunanjo varnost, ter učinkovito reševanje vprašanj, ki se pojavijo.

⁽¹⁾ Odločba Sveta z dne 14. decembra 1987 o ureditvah Skupnosti za pospešeno izmenjavo informacij ob radiološkem izrednem dogodku (UL L 371, 30.12.1987, str. 76).

⁽²⁾ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

- (19) Izraz „razumno dosegljivo“ v tej direktivi bi bilo treba uporabljati v skladu z uveljavljenimi opredelitvami, zlasti opredelitvami WENRA in IAEA.
- (20) Po jedrskih nesrečah na Otoku treh milj in v Černobilu je jedrska nesreča v Fukušimi ponovno pokazala, kako bistveno pomemben je zadrževalni hram, ki je zadnja ovira za zaščito ljudi in okolja pred izpusti radioaktivnih snovi, ki so posledica nesreče. Zato bi moral vložnik zahtevka za dovoljenje za gradnjo novega energetskega ali raziskovalnega reaktorja dokazati, da so s projektom učinki poškodb reaktorske sredice omejeni na območje znotraj zadrževalnega hrama, torej vložnik zahtevka bi moral dokazati, da so večji ali nedovoljeni izpusti radioaktivnih snovi izven zadrževalnega hrama izredno malo verjetni in da bi moral vložnik biti zmožen dokazati, da takšnih izpustov z visoko stopnjo zanesljivosti ne bo.
- (21) Za preprečevanje in ublažitev posledic nesreč bi bilo treba zahtevati posebne ureditve glede obvladovanja nesreč in odzivanja na izredne dogodke na lokaciji objekta. Te ureditve bi morale biti v skladu z zadevnimi določbami Direktive 2013/59/Euratom in vanje ne bi smele posegati. Imetnik dovoljenja bi moral opredeliti postopke, smernice in ureditve za primere nesreč, vključno s hudimi nesrečami, ki bi se lahko zgodile med katerim koli načinom obratovanja, torej med obratovanjem s polno močjo, med zaustavitvijo ali med prehodnimi stanji, pri čimer bi moral zagotoviti skladnost in kontinuiteto vseh navedenih postopkov in ureditev, poleg tega pa zagotovil njihovo izvajanje, pregledovanje in posodabljanje. Te ureditve bi morale predvidevati tudi dovolj osebja, opreme in drugih potrebnih virov. Vzpostaviti bi bilo treba tudi organizacijsko strukturo z jasno opredeljeno odgovornostjo, in zagotoviti usklajevanje med organi za odzivanje.
- (22) Izredni varnostni pregledi so dokazali ključno vlogo mehanizmov za okrepljeno sodelovanje in usklajevanje med vsemi udeleženci, ki so odgovorni za jedrsko varnost. Medsebojni strokovni pregledi so se izkazali kot dober način za vzpostavljane zaupanja, pri katerem se pridobijo in izmenjajo izkušnje ter zagotovi enotna uporaba visokih standardov jedrske varnosti.
- (23) Sodelovanje na področju jedrske varnosti med državami članicami je dobro in ima lahko dodano vrednost pri vprašanjih jedrske varnosti, preglednosti in odprtosti do deležnikov na evropski in mednarodni ravni.

Države članice, ki se s svojimi pristojnimi regulativnimi organi po potrebi uporabljajo ENSREG in strokovno znanje WENRA, bi morale vsakih šest let opredeliti metodologijo, pristojnosti in časovni okvir za medsebojne preglede na podlagi skupnih posebnih tehničnih vprašanj, povezanih z jedrsko varnostjo njihovih jedrskih objektov. Skupno posebno tehnično vprašanje, na podlagi katerega bi bil opravljen pregled, bi bilo treba izbrati med varnostnimi referenčnimi ravni združenja WENRA ali na podlagi povratnih informacij iz operativnih izkušenj, incidentov in nesreč ter tehnološkega in znanstvenega razvoja. Države članice bi morale izvesti nacionalno samoocenjevanje in vzpostaviti ureditve za skupne strokovne preglede nacionalnih samoocenjevanj, ki bi jih izvedli pristojni regulativni organi drugih držav članic.

Pripraviti bi bilo treba poročila o ugotovitvah teh medsebojnih strokovnih pregledov. Na podlagi rezultatov teh medsebojnih strokovnih pregledov bi morale države članice oblikovati nacionalne akcijske načrte, s katerimi bi se odzvale na vse ustrezne ugotovitve in na svojo nacionalno oceno. Poročila o medsebojnih strokovnih pregledih bi morala biti tudi osnova za zbirno poročilo o izidu tematskih medsebojnih strokovnih pregledov po vsej Uniji, ki bi jih skupaj pripravili pristojni regulativni organi držav članic. Zbirno poročilo ne bi smelo imeti namena razvrščati jedrske objekte glede na varnost; osredotočiti bi se moralo na pripravo medsebojnih strokovnih pregledov in njihove tehnične ugotovitve, da bi se lahko izmenjalo znanje, pridobljeno ob njihovi pripravi.

Da bi še dodatno utrdili medsebojno zaupanje, ki bi moralo prevladati pri medsebojnih strokovnih pregledih, bi bilo primerno, da bi Komisija, ko bi bilo to mogoče, obvestila države članice, kdaj namerava uporabiti rezultate poročil o medsebojnih strokovnih pregledih v svojih dokumentih o politiki.

- (24) Obveznosti držav članic, da poročajo o izvajanju te direktive, in obveznost Komisije, da pripravi poročilo na podlagi nacionalnih poročil, bi morale biti priložnost, da se preučijo in ocenijo različni vidiki izvajanja te direktive ter njena učinkovitost. Na mednarodni ravni je opredeljenih več pomembnih obveznosti poročanja, kot v Konvenciji o jedrski varnosti, katere rezultati bi se lahko uporabili za oceno izvajanja te direktive. Poleg tega bi morala ta direktiva določati dodatne zahteve glede poročanja v zvezi z ugotovitvami tematskih medsebojnih strokovnih pregledov jedrskih objektov. Zato bi se morala zaradi poenostavitve zakonodaje in zmanjšanja upravnega bremena zmanjšati zahtevnost obveznosti poročanja držav članic, tako glede pogostosti poročanja kot vsebine poročil.
- (25) V skladu s stopenjskim pristopom je izvajanje določb te direktive odvisno od vrste jedrskih objektov na ozemlju države članice. Zato bi morale države članice pri prenosu teh določb v nacionalno pravo upoštevati potencialni obseg in naravo tveganj zaradi jedrskih objektov, ki jih načrtujejo ali upravljajo. Stopenjski pristop bi moral veljati

zlasti za tiste države članice, ki imajo le majhen inventar jedrskih in radioaktivnih materialov, na primer pri obratovanju manjših raziskovalnih reaktorjev, ki v primeru hude nesreče ne bi povzročili posledic, primerljivih s tistimi, ki jih povzročijo jedrske elektrarne.

- (26) Določbe te direktive, ki so neločljivo povezane z obstojem jedrskih objektov, in sicer tiste, ki se nanašajo na obveznosti imetnika dovoljenja, nove posebne zahteve za jedrske objekte ter določbe o pripravljenosti in odzivanju na izredne dogodke na lokaciji objekta, se ne bi smele uporabljati za države članice brez jedrskih objektov. Določbe te direktive bi bilo treba prenesti in izvajati sorazmerno glede na nacionalne okoliščine in pri tem upoštevati dejstvo, da te države članice nimajo jedrskih objektov, ter hkrati zagotoviti, da bodo vlada in pristojni organi jedrske varnosti namenili ustrezno pozornost.
- (27) V skladu z Direktivo 2009/71/Euratom morajo države članice vzpostaviti in vzdrževati nacionalni zakonodajni, regulativni in organizacijski okvir za jedrsko varnost jedrskih objektov. Odločitev glede tega, kako se sprejmejo določbe iz nacionalnega okvira in s katerimi instrumenti se izvajajo, je v pristojnosti držav članic.
- (28) V skladu s skupno politično izjavo držav članic in Komisije z dne 28. septembra 2011 o obrazložitenih dokumentih so se države članice zavezale, da bodo v upravičenih primerih uradnemu obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih bodo pojasnile razmerje med določbami direktive in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. V zvezi s to direktivo zakonodajalec meni, da je pošiljanje takšnih dokumentov upravičeno.
- (29) Direktivo 2009/71/ES bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 2009/71/Euratom se spremeni:

- (1) naslov poglavja 1 se nadomesti z naslednjim:

„CILJI, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV“;

- (2) člen 2 se spremeni:

- (a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Ta direktiva se uporablja za vse civilne jedrske objekte, za katere je potrebno dovoljenje.“;

- (b) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Ta direktiva dopolnjuje temeljne standarde iz člena 30 Pogodbe v zvezi z jedrsko varnostjo jedrskih objektov in ne posega v obstoječo zakonodajo Skupnosti na področju varstva zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi, ki izvirajo iz ionizirajočega sevanja, zlasti Direktivo Sveta 2013/59/Euratom (*).

(*) Direktiva Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 13, 17.1.2014, str. 1).“;

- (3) člen 3 se spremeni:

- (a) odstavek 1(a) se nadomesti z naslednjim:

„(a) jedrska elektrarna, objekt za bogatenje, objekt za proizvodnjo jedrskega goriva, obrat za predelavo, raziskovalni reaktor, skladišče izrabljenega goriva in“;

- (b) dodajo se naslednji odstavki:

„6. ‚nesreča‘ pomeni vsak neželen dogodek z znatnimi posledicami ali morebitnimi posledicami s stališča varstva pred sevanji ali jedrske varnosti;

7. ‚incident‘ pomeni vsak neželen dogodek z nezanemarljivimi posledicami ali morebitnimi posledicami s stališča varstva pred sevanji ali jedrske varnosti;

8. „neobičajno obratovanje“ pomeni obratovanje, ki odstopa od običajnega obratovanja in se predvidoma zgodi vsaj enkrat med obratovalno življenjsko dobo objekta, vendar zaradi ustreznih določb o načrtovanju ne poškoduje znatno predmetov, pomembnih za varnost, in ne povzroči nesreče;
9. „projektna osnova“ pomeni niz stanj in dogodkov, ki so bili v skladu z uveljavljenimi merili izrecno upoštevani pri projektiranju jedrskega objekta, vključno z nadgradnjami, ter jih objekt pri načrtovanem delovanju varnostnih sistemov lahko prenese, ne da bi bile presežene dovoljene omejitve;
10. „nesreča na projektni osnovi“ pomeni nesrečo, za katero je jedrski objekt projektiran v skladu z uveljavljenimi merili o projektiranju ter pri kateri so poškodbe goriva, če je to primerno, in izpusti radioaktivnih snovi v okviru dovoljenih mejnih vrednosti;
11. „težke razmere“ pomeni razmere, ki so težje od razmer, povezanih z nesrečami na projektni osnovi; takšne razmere lahko nastanejo zaradi več odpovedi, npr. zaradi popolne odpovedi vseh ravni varnostnega sistema ali ob izredno malo verjetnem dogodku.“;

(4) v poglavju 2 se za naslovom „OBVEZNOSTI“ vstavi naslednji naslov:

„ODDELEK 1

Splošne obveznosti“;

(5) člen 4(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice vzpostavijo in vzdržujejo nacionalni zakonodajni, regulativni in organizacijski okvir (v nadaljnjem besedilu: nacionalni okvir) za jedrsko varnost jedrskih objektov. Nacionalni okvir določa zlasti naslednje:

- (a) opredelitev odgovornosti in usklajevanje dela med ustreznimi državnimi organi;
- (b) nacionalne zahteve za jedrsko varnost, ki zajemajo vse stopnje življenjske dobe jedrskih objektov;
- (c) sistem za izdajo dovoljenj za jedrske objekte in prepoved obratovanja jedrskih objektov brez dovoljenja;
- (d) sistem regulativnega nadzora jedrske varnosti, ki ga izvaja pristojni regulativni organ;
- (e) učinkovite in sorazmerne izvršilne ukrepe, po potrebi tudi popravni ukrep ali prekinitev delovanja in spremembo ali preklic dovoljenja.

Odločitev o tem, kako se zahteve v zvezi z nacionalnimi zahtevami za jedrsko varnost iz točke (b) sprejmejo in s katerimi instrumenti se izvajajo, je v pristojnosti držav članic.“;

(6) v členu 5 se odstavka 2 in 3 nadomestita z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo dejansko neodvisnost pristojnega regulativnega organa pred neupravičenimi vplivi na odločanje o regulativnih zadevah. V ta namen države članice zagotovijo, da nacionalni okvir predpisuje naslednje zahteve za pristojni regulativni organ:

- (a) je funkcionalno ločen od vsakega drugega organa ali organizacije, ki se ukvarja s pospeševanjem ali uporabo jedrske energije, in pri opravljanju regulativnih nalog ne zahteva ali sprejema navodil od nobenega takšnega telesa ali organizacije;
- (b) sprejema regulativne odločitve, ki temeljijo na trdnih in preglednih zahtevah v zvezi z jedrsko varnostjo;
- (c) so mu dodeljena namenska in ustrezna proračunska sredstva in omogočena izvršitev regulativnih nalog, kot so opredeljena v nacionalnem okviru, poleg tega pa je sam odgovoren za porabo dodeljenih proračunskih sredstev;
- (d) zaposluje ustrezno število osebja z usposobljenostjo, izkušnjami in strokovnim znanjem, potrebnimi za izpolnjevanje svojih obveznosti. V podporo pri izvajanju regulativnih nalog lahko uporabi tudi zunanje znanstvene in tehnične viře ter strokovno znanje;

- (e) določa postopke za preprečevanje in reševanje morebitnih nasprotij interesov;
 - (f) zagotavlja informacije v zvezi z varnostjo, ne da bi jih odobrili drugi organi ali organizacije, če s tem niso ogroženi drugi prevladujoči interesi, na primer varnostni interesi, ki jih priznava ustrezna zakonodaja ali mednarodni instrumenti.
3. Države članice zagotovijo, da ima pristojni regulativni organ pravna pooblastila, ki jih potrebuje za izpolnitev svojih obveznosti v zvezi z nacionalnim okvirom iz člena 4(1). V ta namen države članice zagotovijo, da nacionalni okvir pristojnim regulativnim organom določa naslednje glavne regulativne naloge:
- (a) predlagati nacionalne zahteve za jedrsko varnost, jih opredeliti ali sodelovati pri njihovem opredeljevanju;
 - (b) zahtevati od imetnika dovoljenja, da izpolnjuje nacionalne zahteve za jedrsko varnost in dokaže njihovo izpolnjevanje ter da izpolnjuje pogoje iz ustreznega dovoljenja;
 - (c) preveriti tako izpolnjevanje z regulativnimi ocenami in inšpekcijami;
 - (d) predlagati ali izvesti učinkovite in sorazmerne izvršilne ukrepe.“;
- (7) Členi 6, 7 in 8 se nadomestijo z naslednjim:

„Člen 6

Imetniki dovoljenj

Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir določa naslednje:

- (a) za jedrsko varnost jedrskega objekta je odgovoren predvsem imetnik dovoljenja. Te odgovornosti ni mogoče prenesti, vključuje pa odgovornost za dejavnosti izvajalcev in podizvajalcev, katerih dejavnosti bi lahko vplivale na jedrsko varnost jedrskih objektov;
- (b) pri oddaji vloge za izdajo dovoljenja mora vložnik predložiti dokaz o jedrski varnosti. Njegov obseg in raven podrobnosti sta sorazmerna s potencialnim obsegom in vrsto nevarnosti, ki se nanaša na jedrski objekt in njegovo lokacijo;
- (c) imetniki dovoljenj na sistematičen in preverljiv način redno ocenjujejo in preverjajo jedrsko varnost svojih jedrskih objektov ter jo nenehno izboljšujejo, kolikor je to razumno dosegljivo. To vključuje preverjanje, ali so uvedeni ukrepi za preprečevanje nesreč in blažitev njihovih posledic, preveri pa se tudi uporaba določb o obrambi v globino;
- (d) imetniki dovoljenj vzpostavijo in izvajajo sisteme upravljanja, katerih glavni poudarek je na jedrski varnosti;
- (e) imetniki dovoljenj določijo ustrezne postopke in ureditve za odzivanje na izredne dogodke na lokaciji objekta ter smernice za obvladovanje hudih nesreč ali enakovredne ureditve, ki omogočajo učinkovito odzivanje na nesreče, da se preprečijo ali ublažijo njihove posledice. Ti postopki so zlasti:
 - (i) skladni z drugimi operativnimi postopki in se redno izvajajo, da se preveri njihova izvedljivost;
 - (ii) usmerjeni v obvladovanje nesreč in resnih nesreč, ki bi se lahko zgodile med katerim koli načinom obratovanja, in nesreče, ki lahko hkrati prizadenejo več enot;
 - (iii) določajo ureditve za prejemanje zunanje pomoči;
 - (iv) se redno pregledujejo in posodablajo, pri čemer se upoštevajo izkušnje, pridobljene med vajami in ob nesrečah;
- (f) imetniki dovoljenj zagotovijo in vzdržujejo finančne in človeške vire z ustreznimi usposobljenostjo in pristojnostmi, potrebnimi za izpolnitev njihovih obveznosti v zvezi z jedrsko varnostjo jedrskega objekta. Imetniki dovoljenja poleg tega zagotovijo, da imajo izvajalci in podizvajalci, za katere so odgovorni in katerih dejavnosti bi lahko vplivale na jedrsko varnost jedrskega objekta, na voljo potrebne človeške vire z ustreznimi usposobljenostjo in pristojnostmi, potrebnimi za izpolnitev njihovih obveznosti.

Člen 7

Strokovno znanje in usposobljenost na področju jedrske varnosti

Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir od vseh strani zahteva, da vzpostavijo ureditev za izobraževanje in usposabljanje svojega osebja, ki je odgovorno za jedrsko varnost jedrskih objektov, da bi pridobili, ohranjali in nadalje razvijali strokovno znanje in usposobljenost na področju jedrske varnosti ter pripravljenost na izredne dogodke na lokaciji objekta.

Člen 8

Preglednost

1. Države članice zagotovijo, da so delavcem in prebivalstvu dostopne potrebne informacije o jedrski varnosti jedrskih objektov in o njenem urejanju, pri čemer zlasti upoštevajo lokalne organe, prebivalstvo in deležnike v bližini jedrskega objekta. Pod to obveznost spada tudi zagotavljanje, da pristojni regulativni organ in imetniki dovoljenj znotraj svojih pristojnosti v okviru svoje komunikacijske politike:

- (a) delavce in prebivalstvo obveščajo o običajnih razmerah obratovanja jedrskih objektov ter
- (b) ob incidentih in nesrečah takoj obvestijo delavce in prebivalstvo ter pristojne regulativne organe drugih držav članic v bližini jedrskega objekta.

2. Obveščanje javnosti poteka v skladu z ustrezno zakonodajo in mednarodnimi instrumenti, če s tem niso ogroženi drugi prevladujoči interesi, kot so varnostni interesi, ki jih priznava ustrezna zakonodaja ali mednarodni instrumenti.

3. Države članice brez poseganja v člen 5(2) zagotovijo, da pristojni regulativni organ med drugim z izmenjavo in/ali delitvijo informacij, kot je primerno, sodeluje na področju jedrske varnosti jedrskih objektov s pristojnimi regulativnimi organi drugih držav članic v bližini jedrskega objekta.

4. Države članice v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi instrumenti prebivalstvu ustrezno omogočijo, da učinkovito sodeluje pri postopku odločanja v zvezi z izdajo dovoljenj za jedrske objekte.“;

- (8) za členom 8 se vstavi naslednji oddelek:

„ODDELEK 2**Posebne obveznosti**

Člen 8a

Jedrski varnostni cilj za jedrske objekte

1. Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir za jedrsko varnost določa, da se jedrski objekti projektirajo, umeščajo v prostor, gradijo, prevzemajo v obratovanje, obratujejo in razgrajujejo tako, da se preprečujejo nesreče, če se nesreča zgodi, pa da se ublažijo njene posledice in preprečijo:

- (a) zgodnji izpusti radioaktivnih snovi, zaradi katerih bi bili potrebni nujni ukrepi izven lokacije objekta, vendar ne bi bilo dovolj časa za njihovo izvajanje;
- (b) veliki izpusti radioaktivnih snovi, zaradi katerih bi bili potrebni zaščitni ukrepi, ki ne morejo biti krajevno ali časovno omejeni.

2. Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir določa, da se cilj iz odstavka 1:

- (a) uporablja za jedrske objekte, za katere je gradbeno dovoljenje prvič izdano po 14. avgustu 2014;
- (b) uporablja kot referenca za pravočasno izvedbo razumno izvedljivih varnostnih izboljšav obstoječih jedrskih objektov, tudi v okviru rednih varnostnih pregledov v skladu s členom 8c(b).

*Člen 8b***Uresničevanje jedrskega varnostnega cilja za jedrske objekte**

1. Da bi bil dosežen jedrski varnostni cilj iz člena 8a, države članice zagotovijo, da nacionalni okvir določa, da se pri uporabi obrambe v globino ta uporablja tako, da:

- (a) se čim bolj zmanjšajo posledice skrajnih zunanjih naravnih tveganj in neželenih tveganj, ki jih povzroči človek;
- (b) se preprečijo neobičajno obratovanje in odpovedi;
- (c) se nadzira neobičajno obratovanje in odkrivajo odpovedi;
- (d) so nesreče na projektni osnovi pod nadzorom;
- (e) so težke razmere pod nadzorom, vključno s preprečevanjem nadaljnjega poteka nesreč ter ublažitvijo posledice hudih nesreč;
- (f) so vzpostavljene organizacijske strukture v skladu s členom 8d(1).

2. Da bi bil dosežen jedrski varnostni cilj iz člena 8a, države članice zagotovijo, da nacionalni okvir določa, da pristojni regulativni organ in imetnik dovoljenja sprejmeta ukrepe za spodbujanje in krepitev učinkovite kulture jedrske varnosti. Ti ukrepi zlasti vključujejo:

- (a) sisteme upravljanja, ki dajejo ustrezno prednost jedrski varnosti ter osebe in upravo na vseh ravneh spodbujajo k preverjanju učinkovitosti izvajanja ustreznih varnostnih načel in praks ter pravočasnemu poročanju o varnostnih vidikih v skladu s členom 6(d);
- (b) ureditev, ki imetniku dovoljenja omogoča ugotavljanje, ocenjevanje in dokumentiranje operativnih izkušenj, pomembnih za notranjo in zunanjo varnost;
- (c) obveznost, da imetnik dovoljenja pristojnemu regulativnemu organu poroča o dogodkih, ki bi lahko vplivali na jedrsko varnost, in
- (d) ureditev za izobraževanje in usposabljanje v skladu s členom 7.

*Člen 8c***Začetna ocena in redni varnostni pregledi**

Države članice zagotovijo, da nacionalni okvir določa, da:

- (a) vsaka odobritev dovoljenja za gradnjo jedrskega objekta ali upravljanje jedrskega objekta temelji na ustrezni oceni, ki velja za določeno lokacijo in objekt, ter zajema dokaz o jedrski varnosti v skladu z nacionalnimi zahtevami za jedrsko varnost na podlagi cilja iz člena 8a;
- (b) imetnik dovoljenja pod regulativnim nadzorom pristojnega regulativnega organa sistematično in redno, najmanj vsakih deset let, ponovno oceni varnost jedrskega objekta, kot je določeno v členu 6(c). Cilj teh ponovnih varnostnih ocen je zagotoviti skladnost z obstoječo projektno zasnovo in načrtovati nadaljnje varnostne izboljšanje ob upoštevanju staranja, operativnih izkušenj, najnovejših rezultatov raziskav in razvoja mednarodnih standardov, pri čemer se kot referenca uporablja cilj iz člena 8a.

*Člen 8d***Pripravljenost in odzivanje na izredne dogodke na lokaciji objekta**

1. Države članice brez poseganja v določbe Direktive 2013/59/Euratom zagotovijo, da nacionalni okvir zahteva vzpostavitev organizacijske strukture v zvezi s pripravljenostjo in odzivanjem na izredne dogodke na lokaciji objekta, pri čemer se jasno opredelijo odgovornosti in zagotovi usklajevanje med imetnikom dovoljenja in pristojnimi organi ter organizacijami, ob upoštevanju vseh faz izrednih dogodkov.

2. Države članice zagotovijo skladnost in kontinuiteto med ureditvami za pripravljenost in odzivanje na izredne dogodke na lokaciji objekta, ki jih zahteva nacionalni okvir, ter drugimi ureditvami za pripravljenost in odzivanje na izredne dogodke v skladu z Direktivo 2013/59/Euratom“.

- (9) za členom 8d se vstavi naslednje poglavje:

„POGLAVJE 2a

MEDSEBOJNI STROKOVNI PREGLEDI IN POROČANJE

Člen 8e

Medsebojni strokovni pregledi

1. Države članice najmanj vsakih deset let poskrbijo za redna samoocenjevanja svojih nacionalnih okvirov in pristojnih regulativnih organov ter omogočijo mednarodni strokovni pregled ustreznih segmentov svojega nacionalnega okvira in pristojnih regulativnih organov, da bi se jedrska varnost nenehno izboljševala. O rezultatih takšnega strokovnega pregleda se poroča državam članicam in Komisiji, ko so na voljo.

2. Države članice zagotovijo, da se na usklajen način:

- (a) pripravijo nacionalne ocene na podlagi posebnih vprašanj, povezanih z jedrsko varnostjo ustreznih jedrskih objektov na njihovem ozemlju;
- (b) pozovejo vse druge države članice in Komisijo kot opazovalko k medsebojnemu strokovnemu pregledu nacionalnih ocen iz točke (a);
- (c) sprejmejo ustrezni nadaljnji ukrepi na podlagi ugotovitev iz medsebojnega strokovnega pregleda;
- (d) objavijo ustrezna poročila o zgoraj navedenem postopku in najpomembnejši rezultati, ko so na voljo.

3. Države članice zagotovijo, da se vzpostavi ureditev, ki omogoča, da se prvi tematski medsebojni strokovni pregled začne leta 2017 in da se nato naslednji tematski medsebojni strokovni pregledi opravijo vsaj vsakih šest let.

4. V primeru nesreče, zaradi katere so nastale razmere, ko bi bilo treba sprejeti nujne ukrepe izven lokacije objekta ali zaščitne ukrepe za prebivalstvo, zadevne države članice zagotovijo, da se nemudoma predlaga mednarodni strokovni pregled.“

- (10) člen 9 se spremeni:

- (a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice prvič predložijo Komisiji poročilo o izvajanju te direktive do 22. julija 2014, nato pa do 22. julija 2020.“;

- (b) odstavek 3 se črta;

- (11) v členu 10 se za odstavkom 1 vstavi naslednji odstavek:

„1a. Obveznosti prenosa in izvajanja členov 6, 8a, 8b, 8c in 8d se ne uporabljajo za države članice brez jedrskih objektov, razen če se odločijo, da bodo začele opravljati kakršno koli dejavnost, povezano z jedrskimi objekti, za katero je potrebno dovoljenje, ki je v njihovi pristojnosti.“

Člen 2

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 15. avgusta 2017. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila temeljnih določb predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva, in vse poznejše spremembe teh predpisov.

Člen 3

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 4

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 8. julija 2014

Za Svet
Predsednik
P. C. PADOAN
